

DE VOORWAARDELIJKE MACHTIGING; GEDWONGEN BEHANDELING BUITEN HET PSYCHIATRISCH ZIEKENHUIS

INHOUD

- Woord vooraf
- De Wet Bopz
- Wat is een voorwaardelijke machtiging?
- Wie mogen een voorwaardelijke machtiging aanvragen?
- Hoe gaat de aanvraag in zijn werk?
- De hoorzitting bij de rechter
- Veranderingen in het behandelingsplan of de voorwaarden
- Hoe lang duurt een voorwaardelijke machtiging?
- Alsnog een gedwongen opname
- Gedwongen opname met een inbewaringstelling
- Bij wie kunt u terecht met klachten?
- Andere folders
- Belangrijke adressen en telefoonnummers

WOORD VOORAF

De *Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz)* regelt de rechten van mensen die gedwongen zijn opgenomen. Sinds 1 januari 2004 is de Wet Bopz uitgebreid met de voorwaardelijke machtiging. Deze regeling is bedoeld om een opname te voorkomen. In deze folder leest u wat de voorwaardelijke machtiging inhoudt en wat uw rechten als cliënt zijn.

DE WET BOPZ

Volgens de Wet Bopz zijn er diverse vormen van gedwongen opname of gedwongen behandeling:

[INBEWARINGSTELLING \(IBS\)](#)

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Dit is een spoedprocedure. De burgemeester besluit tot acute opname van een paar dagen. De rechter bekijkt achteraf of alles volgens de regels is verlopen. Ook beslist de rechter over voortzetting van de IBS. Een voortgezette IBS duurt drie weken.

RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM)

Dit is een gedwongen opname op verzoek van partner, ouders, bepaalde familieleden, voogd of curator van de cliënt. De rechterlijke machtiging is geen spoedprocedure, zoals de IBS. Er wordt vooraf bekeken of iemand met een RM opgenomen moet worden.

RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM) OP EIGEN VERZOEK

Een cliënt kan zelf ook vragen om een gedwongen opname via een rechterlijke machtiging.

VOORWAARDELIJKE MACHTIGING

Met een voorwaardelijke machtiging kan iemand een gedwongen opname voorkomen door zich aan bepaalde afspraken (voorwaarden) te houden.

Deze folder gaat over de voorwaardelijke machtiging.

WAT IS EEN VOORWAARDELIJKE MACHTIGING?

De voorwaardelijke machtiging is bedoeld om een gedwongen opname te voorkomen. De rechter maakt afspraken met u over uw behandeling. Dat gebeurt in samenspraak met een psychiater. Als u zich aan de afspraken (voorwaarden) houdt, wordt u niet gedwongen opgenomen. Als u zich niet aan de afspraken houdt, kunt u wél gedwongen worden opgenomen. De voorwaardelijke machtiging is mogelijk voor personen vanaf 12 jaar.

Een voorwaardelijke machtiging kan alleen door de rechter worden gegeven. De procedure loopt via de officier van justitie.

WIE MOGEN EEN VOORWAARDELIJKE MACHTIGING AANVRAGEN?

Mensen uit uw omgeving kunnen een voorwaardelijke machtiging aanvragen bij de officier van justitie. Dat kunnen ze doen als ze vinden dat u behandeld moet worden voor uw psychische stoornis. Die stoornis moet zo ernstig zijn dat u uzelf of anderen in gevaar brengt.

U kunt ook zelf een voorwaardelijke machtiging aanvragen.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

HOE GAAT DE AANVRAAG IN ZIJN WERK?

De officier van justitie krijgt een aanvraag binnen, bijvoorbeeld van familie. Vervolgens dient hij een verzoek in bij de rechter. Bij dat verzoek moet hij twee zaken aanleveren:

- een geneeskundige verklaring (zie hieronder);
- een behandelingsplan (zie hieronder).

De *geneeskundige verklaring* wordt opgesteld door een onafhankelijke psychiater, dus iemand bij wie u niet onder behandeling bent. Hij heeft een gesprek met u. Daarna geeft hij antwoord op de volgende vragen:

- Is er sprake van gevaar?
- Wordt dat gevaar veroorzaakt door uw psychische stoornis?
- Is er geen gevaar als u zich aan een aantal voorwaarden houdt?
- Als de psychiater deze drie vragen allemaal met ja kan beantwoorden, stelt hij de geneeskundige verklaring op.

Het *behandelingsplan* wordt gemaakt door uw behandelaar en uzelf. Er staat in hoe u behandeld gaat worden. Ook staat erin waar u wordt opgenomen als u zich niet aan de afspraken houdt. Voor het opstellen van het behandelingsplan wordt overleg gepleegd met huisarts en eventuele vorige behandelaars. Meer over het behandelingsplan leest u in de folder *Uw rechten als cliënt bij GGZ WNB*.

DE HOORZITTING BIJ DE RECHTER

Als de rechter alle stukken ontvangen heeft, wordt u opgeroepen voor een hoorzitting. Bent u niet in staat om naar de rechtbank te gaan, dan komt de rechter naar u toe. U krijgt een gratis advocaat via de Raad voor de Rechtsbijstand.

Meestal roept de rechter de volgende personen op om bij de hoorzitting aanwezig te zijn:

- degene die de voorwaardelijke machtiging heeft aangevraagd;
- de psychiater die de geneeskundige verklaring opstelde;
- uw behandelaar met wie u het behandelingsplan maakte;
- uw eventuele partner.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

De rechter kan ook getuigen en deskundigen oproepen. U kunt zelf ook aan de rechter vragen of hij een andere deskundige wil oproepen. Dat kan bijvoorbeeld een onafhankelijke psychiater zijn. Zijn onderzoek wordt een contra-expertise genoemd.

De rechter stelt zichzelf dezelfde drie vragen:

- Is er sprake van gevaar?
- Wordt dat gevaar veroorzaakt door een psychische stoornis?
- Is er geen gevaar als u zich aan een aantal voorwaarden houdt?

Als de rechter de drie vragen met 'ja' beantwoordt, stelt hij de voorwaarden op waar u zich aan moet houden. Pas wanneer u akkoord gaat met de voorwaarden, wordt de voorwaardelijke machtiging afgegeven. De rechter kan ook een voorwaardelijke machtiging afgeven indien redelijkerwijs is aan te nemen dat u de voorwaarden zal naleven.

De meeste voorwaarden staan in het behandelingsplan. Daarnaast kan de rechter u nog andere voorwaarden opleggen. Bijvoorbeeld afspraken over drugsgebruik of plaatsen waar u niet mag komen (bijzondere voorwaarden).

Een kopie van de voorwaardelijke machtiging komt in uw dossier.

VERANDERINGEN IN HET BEHANDELINGSPLAN OF DE VOORWAARDEN

Samen met uw behandelaar kunt u het behandelingsplan veranderen. De rechter en de officier van justitie krijgen daar een kopie van. Verder komt de rechter er niet aan te pas.

- De rechter moet wel ingeschakeld worden in de volgende situaties:
- U en uw behandelaar zijn het niet eens over een verandering in het behandelingsplan.
- U of uw behandelaar wil de voorwaarden veranderen.
- U wilt een andere behandelaar.

HOE LANG DUURT EEN VOORWAARDELIJKE MACHTIGING?

De eerste voorwaardelijke machtiging duurt maximaal een halfjaar. Korter kan ook. De rechter bepaalt de duur.

EINDE VAN DE VOORWAARDELIJKE MACHTIGING

Wanneer het eerste halfjaar voorbij is en het gaat beter met u, loopt de voorwaardelijke machtiging gewoon af. U hoeft zich dan niet meer aan de voorwaarden te houden. U krijgt daarover een brief van uw behandelaar, waarin hij verklaart dat de machtiging is afgelopen. De inspecteur voor de gezondheidszorg en de officier van justitie ontvangen een kopie van die brief.

VERLENGING VAN DE VOORWAARDELIJKE MACHTIGING

De rechter kan de machtiging ook verlengen, steeds met maximaal een jaar. Verlenging gaat ongeveer hetzelfde als bij de eerste voorwaardelijke machtiging. Dezelfde personen als genoemd onder punt 3 kunnen om een verlenging vragen. Daarnaast kan ook de behandelaar verzoeken om verlenging. Ongeveer zes weken voordat uw voorwaardelijke machtiging afloopt, stelt een onafhankelijke psychiater een geneeskundige verklaring op. Het verzoek en de verklaring gaan samen met een verslag van de behandeling naar de officier van justitie. De officier van justitie schakelt vervolgens de rechter in. Die beslist binnen vier weken over een verlenging.

KUNT U ZELF EEN VOORWAARDELIJKE MACHTIGING BEËINDIGEN?

Nee, u kunt er wel voor zorgen dat een voorwaardelijke machtiging niet meer tot een gedwongen opname kan leiden. Dan moeten u of uw partner of familie aan de behandelaar vragen om een schriftelijke verklaring. De behandelaar kan ook uit eigen beweging overgaan tot het verstrekken van een verklaring. In die verklaring moet staan:

- dat u niet langer lijdt aan een psychische stoornis óf
- dat u niet langer een gevaar vormt voor uzelf of uw omgeving.

Weigert uw behandelaar een dergelijke verklaring te geven, dan kunt u de rechter vragen hierover een besluit te nemen. Dat moet u via de officier van justitie aanvragen.

ALSNOG EEN (GEDWONGEN) OPNAME

In drie situaties kunt u alsnog gedwongen worden opgenomen:

1. U houdt zich wel aan de behandeling en de voorwaarden, maar vormt toch nog steeds een gevaar voor uzelf of voor uw omgeving. U moet dan opgenomen worden.
2. U houdt zich niet aan het behandelingsplan en de voorwaarden die de rechter heeft gesteld. U kunt dan opgenomen worden.

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

3. U heeft zelf om opname verzocht. U kunt dan opgenomen worden.

De eerste geneeskundige/geneesheer-directeur neemt over gedwongen opname een beslissing. Uw behandelaar kan de eerste geneeskundige/geneesheer-directeur informeren en adviseren. Indien mogelijk wordt u voorafgaand aan de opname gehoord.

Bij een gedwongen opname in de situatie onder 1 of 2 wordt de voorwaardelijke machtiging omgezet in een voorlopige rechterlijke machtiging (RM). Deze machtiging geldt dan voor de resterende duur van de voorwaardelijke machtiging, maar in ieder geval niet langer dan zes maanden. U ontvangt een brief daarover. De officier van justitie ontvangt een kopie van deze brief.

Informatie over uw rechten tijdens de gedwongen opname leest u in de folder *Gedwongen opgenomen met een rechterlijke machtiging (RM)*.

U kunt ook op eigen verzoek worden opgenomen. Dan wordt de voorwaardelijke machtiging niet omgezet in een voorlopige machtiging. U bent dan vrijwillig opgenomen. Informatie over uw rechten tijdens de vrijwillige opname leest u in de folder *Vrijwillig opgenomen*. Op het moment dat dwangtoepassing noodzakelijk is vindt er alsnog een omzetting plaats naar de voorlopige machtiging. Hierover wordt u dan schriftelijk geïnformeerd. De officier van justitie ontvangt een kopie van deze brief.

Bent u het niet eens met de gedwongen opname? U of uw betrokken naasten kunnen ten aanzien van dit besluit tot opname een beslissing verkrijgen van de rechtbank. U dient dit, onder overlegging van een afschrift van de brief van de geneesheer-directeur, schriftelijk kenbaar te maken aan de officier van justitie. Dit verzoek heeft geen schorsende werking van de opname tot gevolg. De rechter houdt opnieuw een hoorzitting. U krijgt daarbij hulp van een advocaat. De rechter beslist of de gedwongen opname terecht is.

GEDWONGEN OPNAME MET EEN INBEWARINGSTELLING

Bij acuut gevaar kan het nodig zijn een IBS-procedure op te starten. Indien een IBS wordt afgegeven is de voorwaardelijke machtiging ten einde.

Informatie over uw rechten tijdens de gedwongen opname met een IBS leest u in de folder *Gedwongen opgenomen met een inbewaringstelling (IBS)*.

BIJ WIE KUNT U TERECHT MET KLACHTEN?

Elk ziekenhuis heeft een klachtencommissie en een klachtenregeling. Tijdens uw behandeling kunt u klachten indienen over besluiten en over gedrag van medewerkers van GGZ WNB.

Als u wordt opgenomen, geldt ook de BOPZ-klachtenregeling. Zie de folder *Klachtenbehandeling voor cliënten*. U kunt uw klacht sturen naar: Secretariaat Klachtencommissie GGZ WNB, Postbus 371, 4600 AJ Bergen op Zoom.

Vaak helpt een gesprek met de medewerkers van de afdeling waar u behandeld wordt. U kunt dit alleen doen, of samen met iemand die u vertrouwt. U kunt altijd de steun vragen van de patiëntenvertrouwenspersoon. Die is in dienst van een aparte stichting en dus onafhankelijk van GGZ WNB. Hij kan u informeren over de klachtenregeling. Ook kan hij u helpen bij het indienen van een klacht.

U kunt ook een klacht indienen buiten het ziekenhuis, bijvoorbeeld bij de officier van justitie en de inspecteur van de gezondheidszorg. Dan kunt u een advocaat om hulp vragen. Dit is niet gratis. Ook hierover kan de patiëntenvertrouwenspersoon u adviseren.

ANDERE FOLDERS

De volgende folders zijn op de afdeling verkrijgbaar:

- Uw rechten als cliënt bij GGZ WNB
- Vrijwillig opgenomen
- Gedwongen opgenomen met een inbewaringstelling (IBS)
- Gedwongen opgenomen met een rechterlijke machtiging (RM)
- Middelen of maatregelen in noodsituaties / Dwangbehandeling
- Klachtenbehandeling voor cliënten
- Huisregels
- Afdelingsregels
- Cliëntenraad

BELANGRIJKE ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS

Patiëntenvertrouwenspersoon (pvp): (0164) 28 90 09

GGZ WNB

Geestelijke GezondheidsZorg Westelijk Noord-Brabant

Cliëntenraad: (0164) 28 90 08

Familieraad: (0164) 28 98 55

Secretariaat Klachtencommissie Cliënten GGZ WNB

Postbus 371

4600 AJ Bergen op Zoom

(0164) 28 91 00

Aan de inhoud van deze folder kunnen geen rechten worden ontleend.